

Izazovi finansiranja visokog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana

Ka efektivnijem i efikasnijem visokom obrazovanju

Okrugli sto u organizaciji projekta FINHED u okviru XIX skupa Trendovi razvoja „Univerzitet na tržištu“ – TREND 2013.

19. februar 2013, 19-20.30h | Hotel Habakuk | Maribor, Pohorje, Slovenija

Čast nam je da Vas pozovemo da prisustvujete i učestvujete u okruglom stolu pod nazivom „Izazovi finansiranja visokog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana: ka efektivnijem i efikasnijem visokom obrazovanju“ koji će se održati 19. februara 2013. godine u okviru godišnje konferencije Trendovi razvoja Univerziteta u Novom Sadu.

Okrugli sto organizuje tim projekta „Ka održivom i jednakopravnom finansiranju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji“. Cilj okruglog stola je da se finansiranje visokog obrazovanja sagleda iz ugla ministarstva, univerziteta, studenata, privrede i drugih aktera relevantnih za visoko obrazovanje. Poseban naglasak biće na ulozi modela finansiranja u ostvarivanju ciljeva politika u visokom obrazovanju, efikasnosti postojećih mehanizama alokacije javnih sredstava, održivosti finansiranja institucija visokog obrazovanja, odnosno diverzifikaciji izvora prihoda i preduzetništvu. Učesnici diskusije pokušaće zajednički da daju odgovor na pitanja:

- *Na koji način država može stimulisati institucije visokog obrazovanja ka većoj povezanosti sa provrednim i drugim društvenim činiocima?*
- *U kojoj meri su institucije visokog obrazovanja u stanju da odgovore na izazove savremenih trendova i u većoj meri odgovore na potrebe društva?*
- *U kom pravcu se treba kretati unapređenje ili promena modela finansiranja visokog obrazovanja u regionu?*
- *Imaju li postojeći modeli alternativu?*

Okrugli sto će voditi prof. dr Nevenka Žarkić Joksimović, koordinator projekta, dok će među učesnicima biti prof. dr Miroslav Vesković, rektor Univerziteta u Novom Sadu, prof. dr Miodrag Popović, prorektor za finansije Univerziteta u Beogradu, kao i drugi partneri na projektu.

O projektu FINHED

„Ka održivom i jednakopravnom finansiranju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji“ (*Towards sustainable and equitable financing of higher education in Bosnia and Herzegovina, Montenegro and Serbia*) ili skraćeno *FINHED* je projekat koji se realizuje u okviru progama TEMPUS Evropske unije i regionalnog je karaktera. Ovaj projekat predstavlja jedinstven napor da se istovremeno i sistemski pristupi rešavanju pitanja finansiranja i ravnopravnosti u visokom obrazovanju u regionu, sa ciljem da doprinese stvaranju sistema visokog obrazovanja koji su istovremeno održivi, efikasni i otvoreni.

Zašto projekat FINHED?

Činjenica je da u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori zemlje postoji veliki jaz između finansijskih instrumenata i proklamovanih ciljeva visokog obrazovanja. Postojeće politike finansiranja visokog obrazovanja nisu sveobuhvatne i različiti aspekti finansiranja nisu među sobom usaglašeni niti prodiskutovani u celini, dok sami mehanizmi alokacije nisu usaglašeni sa propisima (npr. u slučaju Srbije finansiranje nije usaglašeno sa novijim zakonom i drugim propisima). Štaviše, sistemi visokog obrazovanja u ovim zemljama pate i od nedovoljnog finansiranja i otežanog pristupa visokom obrazovanju za određene grupe, što posebno doprinosi visokoj stopi odustajanja od studija.

U odnosu na institucionalne aranžmane za finansiranje, visokoškolske ustanove u regionu se uglavnom oslanjaju na državne podrške i visokim školarinama, uglavnom zanemarujući druge potencijalne izvore finansiranja. Raspodelu osnovnih sredstava karakteriše takozvano „hranjenje na kašičicu“ i kriterijumi zasnovani na ulaznim parametrima, pri čemu je ovo drugo u jasnoj suprotnosti sa trendom usmeravanja ka ishodima učenja, koji je aktuelan u svim analiziranim zemljama (kao deo reformi u skladu sa Bolonjskim procesom).

Stvarni doprinos visokom obrazovanju iz privatnih izvora nije poznat, ali poznato je da školarine čine veliki deo njih. Ipak, javne visokoškolske ustanove upisuju najveći broj studenata u svakoj zemlji i njihovo finansiranje u velikoj meri zavisi od državnog ili javnog budžeta i doprinosa roditelja.

Istovremeno, saradnja sa privredom, civilnim sektorom, među-univerzitetska saradnja, a u nekim slučajevima čak i među-fakultetska saradnja je ograničena, dok je dobrih praksi nedovoljno i one teže da budu koncentrisane u određenim disciplinama, kao što su tehničke nauke. Ovakvo stanje stvari jasno ukazuje na nedostatak sistemskog pristupa koji bi stimulisao i omogućio univerzitetima da budu manje zavisni od države, proaktivniji u saradnji sa drugim društvenim i ekonomskim sferama i, samim tim, da više odgovaraju potrebama društva u celini.